

Motion till riksdagen 2006/07:U304

av **Sven Bergström m.fl. (c, m, fp, kd, v, mp)**

Tibet, Kina och mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om frihet och demokrati i Tibet.

Motivering

Sedan Kinas ockupation av Tibet 1949 har över 150 000 tibetaner flytt från sitt hemland, och fortfarande korsar årligen omkring 3 000 tibetaner Himalaya i hopp om att finna ett bättre och friare liv utanför Tibet. Hälften av flyktingarna är barn och ungdomar under 25 år. Majoriteten av de tibetanska flyktingarna lever numera i Indien. De genomför en vandring som i vissa fall tar över en månad och som är mycket riskfylld. Förutom att de riskerar att frysa ihjäl eller få allvarliga frostsador riskerar de även tortyr och fängelsestraff om de ertappas under flykten. Ett skakande exempel är då kinesiska gränsvakter den 30 september 2006 öppnade eld mot en grupp av 70 tibetaner på flykt in i Nepal. En ung nanna (17 år) dödades och ett flertal andra tibetaner skadades. Minst tio tibetanska barn som ingick i gruppen togs under vapenhot till fånga av kinesiska soldater. Förmodligen befinner de sig fortfarande i häkte. 43 medlemmar av den ursprungliga gruppen på 70 flyktingar rapporteras ha klarat sig in i Nepal. Det är okänt var de resterande medlemmarna befinner sig. Det hela filmades av utländska alpinister som råkade vara på platsen när kineserna besköt flyktingarna.

Vi kan konstatera att det fortfarande förekommer dödsstraff i Tibet samt att de verkställs. Många mänskliga rättigheter lyser med sin frånvaro och Sverige och EU måste fortsätta sin ambition att påverka Kina att avskaffa dödsstraffet och införa fullständiga mänskliga rättigheter. I Tibet finns i dagsläget över 130 politiska fångar. Majoriteten av dessa har dömts för att de, enligt de kinesiska myndigheterna, "hotat statens säkerhet" samt att de "verkat

Fel! Okänt namn på

kontrarevolutionärt”. De som överlever fängelsestraffet får mycket svårt att fortsätta leva i Tibet då den som suttit fängslad av politiska skäl kontrolleras hårt av de kinesiska myndigheterna. De har ofta svårt att hitta jobb och för många blir den enda lösningen att fly från Tibet.

Dalai lama har oavbrutet förespråkat att konflikten med Kina skall lösas med fredliga medel och genom dialog. I ett tal i Europaparlamentet 1988 meddelade Dalai lama att han var villig att avstå från idén om full självständighet för Tibet och nöja sig med reell autonomi för ett enat Tibet. Enligt denna kompromiss skall Kina även i fortsättningen ha ansvaret för Tibets utrikespolitik och försvar. I en resolution 2000-07-06 aviserade Europaparlamentet att man kommer att uppmana medlemsländerna att formellt erkänna den tibetanska exilregeringen om inte en överenskommelse genom direkta förhandlingar mellan parterna åstadkommit inom tre år.

Därefter har en dialog inletts mellan Folkrepubliken Kinas ledning och den tibetanska exilregeringen. Fyra gånger har en delegation från den tibetanska exilregeringen besökt Tibet i hopp om att nå fram till en fredlig lösning på Tibetfrågan. Under det fjärde internationella konventet för parlamentariker som stöder Tibet (den 18–19 november 2005 i Edinburgh) konstaterade dock Kelsang Gyaltzen, ordförande för den senaste delegationen till Tibet, att inga resultat har kommit fram ur samtalen. Kinas oseriösa agerande visar att man endast använder sig av dialogen för att ge sken av att vara samarbetsvilliga medan förtrycket av det tibetanska folket fortsätter. Sverige bör därför uppmana EU:s ministerråd och kommission att genomföra en grundlig bedömning av effektiviteten i den dialog som den tibetanska exilregeringen försökt föra med de kinesiska myndigheterna. Det är viktigt att större tryck ställs på den kinesiska regimen att seriöst förhandla.

Tibetanernas rätt att fritt utöva sin religion är starkt begränsad. Trots att Folkrepubliken Kinas medborgare har religionsfrihet enligt Kinas konstitution, är det kommunistpartiet som definierar vad som är ”acceptabelt” religiöst beteende och religion tolereras endast så länge den inte inkräktar på eller utmanar kommunistpartiets legitimitet eller status. En vittomfattande ”patriotisk utbildningskampanj” har genomförts i kloster i hela det tibetanska området. Dess syfte är att undergräva Dalai lamas inflytande, att indoktrinera munkar och nunnor i partiets politik och ideologi samt att identifiera trotsande munkar och nunnor. Så kallade demokratiska förvaltningskommittéer har installerats i kloster och deras makt har stärkts för att kunna utöva större statlig kontroll och övervakning av munkars och nunnors dagliga liv.

Vad beträffar tibetanernas rätt att få utse sina religiösa företrädare, har kinesiska myndigheter vid ett flertal tillfällen blandat sig i tibetanernas metoder för att utse höga reinkarnerade lamor. 1995 utpekade Dalai lama den sexårige Gedhun Choekyi Nyima som den elfte Panchen lama. De kinesiska myndigheterna vägrade att acceptera detta och kort därefter bortfördes Gedhun Choekyi Nyima och hans familj från sitt hem. Pojken och hans familj har inte synts till sedan dess trots ett flertal anmodanden om tillträde av FN och nationella regeringar. Den 20 september 2005 bad professor Jaap Doek, ordförande för FN:s kommitté för barnens rättigheter (CRC), de kinesiska myndigheterna att ta emot ett oberoende organ för att förvissa sig om den aktuella situationen

Fel! Okänt namn på

för Gedhun Choekyi Nyima, den 11:e Panchen lama av Tibet. Ledaren för den kinesiska delegationen till CRC svarade endast att han skulle vidarebefordra denna begäran till behöriga myndigheter i Peking. De kinesiska myndigheterna har ännu inte kunnat tillstyrka någon information gällande Gedhun Choekyi Nyimas tillstånd.

Det är av yttersta vikt att relationerna mellan Kina och Tibet förbättras och att Tibet får stort stöd för denna process.

Stockholm den 31 oktober 2006

Sven Bergström (c)

Kent Olsson (m)

Birgitta Ohlsson (fp)

Gunilla Wahlén (v)

Ulf Holm (mp)

Johan Linander (c)

Annelie Enochson (kd)

Bodil Ceballos (mp)